

2012. november 21. - **Több mint húsz éve utalta az Első Magyar Látványtár Alapítványba sok ezer darabos gyűjteményeit Vörösváry Ákos, aki saját bevallása szerint nem tárgyakat, hanem kiállításokat gyűjt.**

Az egyik gyűjteményrész, amely éppen most látható a diszeli Kiállítóházban, a maga nemében egyedülálló, piros-fehér-zöld kollekció: a nemzet színeit foglalja történetbe.

Az Első Magyar Látványtár Gyökér Kinga és Vörösváry Ákos elhatározásából és gyűjteményéből, valamint Altorjai Sándor képzőművészeti hagyatékából jött létre 1990-ben. 1997 nyarán a Tapolcai-medence kis közösségében, Diszelben az egykor elromosodott, Mújdricza Péter építész tervei alapján újjáépített Stankovics-malomban nyílt meg a Látványtár Kiállítóháza.

Örökös építkezés

A házigazdától, Vörösváry Ákostól megtudom, hogy a kiállítóház hét évig épült, de az építkezésnek és a gyűjtemények bővítésének azóta sincs vége. Modern és kortárs képzőművészeti alkotások, fotók, bútorok, néprajzi és iparművészeti anyagok alkotják a sok ezer tételes gyűjtemény zömét.

- Túlságosan fiatalon kezdtem gyűjteni ahhoz, hogy koncepcióm legyen, és nem élt bennem túlzott tisztelet a művek iránt. Azt tudtam csak, hogy nagy dolgok részesévé lettem - vág bele több évtizedes gyűjtésének történetébe Vörösváry Ákos. - Anyai nagyapám indíttatására gyermekkoromtól kezdve mindig gyűjtöttem valamit: bogarakat, terméseket, később bélyeget, néprajzi tárgyakat. A vadászati gyűjteményem eladásából vettem az első valóban muzeális értékű műtárgyegyüttest, a Gulácsy Lajos festőművész hagyatékából származó rajzanyagot. Elkényeztetett a sors, huszonévesen kerültem egy ilyen becses anyag birtokába. A kortárs képzőművészeti gyűjteményem első darabjai pedig egy gimnáziumi osztálytársamtól, Szemadám Györgytől származó festmények lettek.

Körbenézve a szem össze-vissza ugrál a színes sokaságon; asztalán régi számológépek, reklámok szertesét.

- A gyűjtők kisnyomtatványoknak hívják az efféléket - jegyzi meg. - Ilyeneken számoltak valamikor a boltosok vagy a pincérek. Valaki talán majd örül neki, ha megtalálja a jelen korból "eltett" pár ezer hasonló alkalmatossággal együtt.

A Látványtár alapító okiratában a következő mondat szerepel: "Tarthatatlan állapot, hogy a megszokott kopott látnivalókon túli láthatók előtt zárva maradnak a szemek. A százfelől áradó látványkommersz alig operálható hályoggal vonja be a szemeket, és megfoszt a vizuális elengedettségtől attól az édeni állapotától, amely a gyermekkor sajátja."

A gyűjtő hangsúlyozza, hogy az alapindíttatás mit sem változott 1990 óta, amikor tevékenységét "intézményesítette". Közlése szerint azért lett Látványtár az alapítvány neve, mert a kiállítások látványerejével a vizuális kultúráltság csiszolgatását tekintik missziójuknak.

- Unatkoztam a kiállítások többségén. Iskolás gondolkodásmód hozta létre őket, ezért unalmasak voltak. A kiállításrendezés egy önálló művészeti ág, amelyben a legfontosabb a "látványerő". Ezt hiányoltam - indokolja tömören mottóját.

Piroska-Fehérke-Zöldike : 1 asszony 3 lánya

Az épületbe belépve tárgyakkal zsúfolásig töltött termek tárulnak a látogató szeme elé. Vörösváry Ákos lassú szavakkal magyarázza, mintha megerősítést várna, hogy ő nem tárgyakat, hanem kiállításokat gyűjt: egy bizonyos szellemiséget, egy ideát keres, ami számára a tárgyakban nyilvánul meg. Legalább száz kiállítást rendezett szerte az országban, de a főváros több helyszínén is "vendégszerepelt" néhány gyűjteménye, amelyek közül az egyik legjelentősebb a piros-fehér-zöld tárlat, amelyet egyszerűen csak PFZ-nek nevez.

- Az alapkoncepció az, hogy válogatás nélkül mindent begyűjtünk, amelyen a piros-fehér-zöld motívum megjelenik. Tudatos gyűjteményépítés ez, amelynek első darabja az a Lada ajtó volt - mutat fel a falra. - Még 1985 nyarán történt, hogy szerelőhöz vittem a kocsit Sümegre. Mentem érte, amikor elkészült. Néztam a hófehér Ladát, és azt gondoltam, nem akarok újból fehér kocsit. Megkértem, hogy fessen rá egy piros és egy zöld sávot. Hát így kezdődött. Akkor határoztam el, hogy gyűjtök mindent, amelyen felbukkan a piros-fehér-zöld konstelláció. A legrégebbi darab egy 1836-os divatlap, egy piros-fehér-zöld ruhába öltözött modellel. Az idei kiállítás különösen értékes "tétellel" bővült. Megismerkedtem egy úrral, aki elmesélte, hogy anyai nagyanyját Piroskára, két húgát pedig Fehérkére és Zöldikére keresztelték. 1903-ban, 1904-ben, illetve 1907-ben születtek a Szabadkán élő Molnár családban. Ez a rendkívüli hír új lökést adott kiállításunknak, és megkapva a három leányka fotóját, a családfát, egy családi fotót és Zöldike gyászjelentését, méltó környezetet teremtettünk e becses dokumentumoknak.

Vörösváry Ákos szerint PFZ-kollekció biztos van máshol is, de ami ennyire átfogó lenne, kizárt, hogy létezzen.

Vendégül látják a falu népét

Szokás megkérdezni, hát megkérdezem én is, melyik a legkedvesebb darabja.

- Kedvencem már nincsen, talán 30-40 éve még volt. Néhány tucat darabnál lehet még kedvence az embernek, de azon már régen túl vagyok - válaszolja mosolyogva.

A Kiállítóházban már tizenhét éve tart az a hagyomány, hogy nyílt napon látják vendégül a falu népét Szent Márton-napon. Így volt ez idén is, amikor újdonságként bemutatták a kibővült épületegyüttest: a Stankovics-malomhoz tartozó, régi, elbontott pajta-istálló épületet eredeti állapotába helyreállították, és "látványraktárként" rendezték be.

Terveik szerint ez lesz az ugyancsak több ezer darabból álló dohányzástörténeti gyűjteménynek helyet adó Pipamúzeum.